

FIȘA DISCIPLINEI
(licență)

1. Date despre program

Instituția de învățământ superior	Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava
Facultatea	Istorie și Geografie
Departamentul	Științe Umane și Social-Politice
Domeniul de studii	Relații internaționale și studii europene
Ciclul de studii	Licență
Programul de studii/calificarea	Relații internaționale și studii europene

2. Date despre disciplină

Denumirea disciplinei	Securitatea europeană și problematica minorităților etnice și naționale				
Titularul activităților de curs	Lector univ. Vlad Gafița				
Titularul activităților de seminar	Lector univ. dr. Vlad Gafița				
Anul de studiu	3	Semestrul	1	Tipul de evaluare	E
Regimul disciplinei	Categorია formativă a disciplinei DF - fundamentală, DD - în domeniu, DS - de specialitate, DC - complementară				DS
	Categorია de opționalitate a disciplinei: DO - obligatorie (impusă), DA - opțională (la alegere), DL - facultativă (liber aleasă)				DO

3. Timpul total estimat (ore alocate activităților didactice)

I a) Număr de ore pe săptămână	4	Curs	2	Seminar	2	Laborator		Proiect	
I b) Totalul de ore pe semestru din planul de învățământ	56	Curs	28	Seminar	28	Laborator		Proiect	

II Distribuția fondului de timp pe semestru:	ore
II a) Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe	22
II b) Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren	22
II c) Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri	22
II d) Tutoriat	
III Examinări	3
IV Alte activități (precizați):	

Total ore studiu individual II (a+b+c+d)	66
Total ore pe semestru (Ib+II+III+IV)	125
Numărul de credite	5

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

Curriculum	•
Competențe	•

5. Condiții (acolo unde este cazul)

Desfășurare a cursului	• Videoproiector	
Desfășurare aplicații	Seminar	• Videoproiector; acces la baze de date internaționale
	Laborator	•
	Proiect	•

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	CP.1 Utilizarea fundamentelor teoriilor relațiilor internaționale în studiul proceselor europene și internaționale. CP.3 Utilizarea metodologiilor de analiză în domeniul relațiilor internaționale și afacerilor europene CP.4 Proiectarea de strategii în domeniul relațiilor internaționale și afacerilor europene CP.5 Asigurarea de asistență în domeniul negocierii internaționale și medierii între grupuri cu interese diverse CP.6 Asigurarea asistenței în managementul relațiilor din cadrul organizațiilor și instituțiilor implicate în procese europene și internaționale.
Competențe transversale	CT.1 Gestionarea informațiilor specifice rezolvării sarcinilor complexe în context (receptarea, transmiterea, prelucrarea, stocarea informațiilor în documente de profil), inclusiv prin utilizarea la nivel avansat a unei limbi de circulație internațională și la nivel mediu sau avansat a unei a doua limbi străine

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> Prezentarea, într-o manieră analitică, a problematicii securității europene și implicațiilor sale pentru statutul minorităților etnice și naționale la sfârșitul secolului XX și începutul secolului XXI
Obiective specifice	<ul style="list-style-type: none"> Cunoașterea noțiunilor generale care stau la baza construcției europene, înțelegerea teoriilor națiunii, naționalismului, diversității etnoculturale și a strategiilor de tip interculturalist și multiculturalist, însușirea informațiilor de bază privind tipologia minorităților, sistemul de protecție și drepturile specifice minorităților, aplicarea acestora cu discernământ în context intern și internațional Conturarea viziunii critice asupra realităților contemporane și conștientizarea faptului că relațiile internaționale afectează destinele unor grupuri etnice

8. Conținuturi

Curs	Nr. ore	Metode de predare	Observații
1. Introducere. Securitatea europeană la finele secolului XX. Impactul evenimentelor istorice asupra reconfigurării securității europene.	2	Prelegere. Conversație	
2. Provocări și amenințări la adresa securității europene la începutul mileniului al III-lea	2	Prelegere, conversație euristică	
3. Diversitatea etnoculturală a națiunilor și forme de administrare. Constituțiile moderne. Stat național unitar. Federație. Confederație. Secesiunea. Integrarea.	2	Prelegere. Conversație	
4. Sisteme de protecție a minorităților naționale. Sistemul personalizat: drepturi fundamentale, ne-discriminare, măsuri speciale. Sistemul comunitar: autonomii și statute speciale. Dinamica sistemului de protecție: negocieri interne; tratate bilaterale; tratate multilaterale. Teoria conflictelor etnopolitice; teoriile multiculturalității.	2	Prelegere, învățarea prin descoperire	
5. Crearea unui sistem european de protecție a minorităților naționale. Minoritățile naționale în Europa. Sistemul de protecție european după căderea regimurilor comuniste: Recomandarea 1201 și Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale.	4	Prelegere, dezbateră, învățarea prin descoperire	
6. Organizațiile internaționale în secolul XXI (ONU, OSCE, UE, Consiliul Europei) și problematica minorităților etnice și naționale	2	Prelegere, dezbateră, problematizarea	
7. Minoritățile etnice și naționale în relațiile internaționale	2	Prelegere, dezbateră, învățarea prin descoperire	
8. Mișcări secesioniste, separatiste (autonomiste) și iredentiste în Europa secolului XXI	2	Prelegere, dezbateră, problematizarea	
9. Minoritățile naționale în Europa Centrală – aspecte de securitate	2	Prelegere. Conversație	
10. Kosovo, Transnistria, Crimeea, Transcarpatia	2	Prelegere, metodele învățării gândirii critice și prin cooperare	
11. Minoritățile într-o societate civilizată. Societatea civilizată și valorile liberale. „Corectitudinea politică” și grupurile minoritate. Diversitatea etno-culturală și globalismul. Democrație și multiculturalism: clash of civilizations?	2	Prelegere, conversație	
12. Sistemul românesc de protecție a minorităților naționale. Diversitatea etnoculturală în România. Constituția României și legislația specifică. Teme ale protecției minorităților naționale în România. Modelul de reconciliere româno-maghiar. Aspecte privind protecția romilor. Democrația internă a minorităților naționale.	4	Prelegere, conversația euristică	
Bibliografie			
<ul style="list-style-type: none"> <i>A Secure Europe in a Better World. European Security Strategy</i>, Brussels, 2003 			

- Dia Anagnostou, Evangelia Psychogiopoulou (eds.), *The European Court of Human Rights and the Rights of Marginalised Individuals and Minorities in National Context*, Leiden – Boston, 2010
- Daniel Biro, *Relațiile internaționale contemporane. Teme centrale în politica mondială*, Iași: Polirom, 2013
- Fabienne Bretscher, *Protecting the Religious Freedom of New Minorities in International Law*, London – New Yourk, Routlege, 2019
- Barry Buzan, Ole Wæver, Jaap de Wilde, *Securitatea, un nou cadru de analiză*, Cluj-Napoca: CA Publishing, 2011
- Anwen Elias, *Minority Nationalist Parties and European Integration: A Comparative Study*, London – New Yourk, Routlege, 2008
- Danielle Ferrari, *Legal Code of Religious Minority Rights, Sources in International and European Law*, London – New Yourk, Routlege, 2021
- David J. Galbreath, Joanne McEvoy, *The European Minority Rights Regime: Towards a Theory of Regime Effectiveness*, Palgrave Macmillan, 2012
- Joshua Goldstein, Jon C. Pevehouse, *Relații internaționale*, Iași, Editura Polirom, 2008
- Gabrielle Hogan-Brun, Bernadette O'Rourke (eds), *The Palgrave Handbook of Minority Languages and Communities*, London, Palgrave Macmillan, 2019
- Ioana Leucea, *Constructivism și securitate umană*, București : Institutul European, 2013
- Heiko F. Marten, Michael Rießler, Janne Saarikivi, Reetta Toivanen (Eds.), *Cultural and Linguistic Minorities in the Russian Federation and the European Union: Comparative Studies on Equality and Diversity*, Springer International Publishing, 2015
- Nevena Nancheva, *Imagining Policies: European Integration and the European Minority Rights Regime*, „Journal of Contemporary European Studies”, 24, 2016, Issue 1, p. 132-148
- Panikos Panayi, *Outsiders. A History of European Minorities*, London – Rio Grande, Hambledon Press, 1999
- Camille C. O'Reilly (eds.), *Language, Ethnicity and the State: Volume 1: Minority Languages in the European Union*, Palgrave Macmillan, 2001
- Camille C. O'Reilly (eds.), *Language, Ethnicity and the State: Volume 2: Minority Languages in Eastern Europe Post-1989*, Palgrave Macmillan, 2001
- Bernd Rechel (Ed.), *Minority Rights in Central and Eastern Europe*, London – New Yourk, Routlege, 2009
- James Summers, *Kosovo: A Precedent? The Declaration of Independence, the Advisory Opinion and Implications for Statehood, Self-Determination and Minority Rights*, Leiden – Boston, 2011
- Marco Ventura, *Non-discrimination and Protection of Diversity and Minorities*, in Amato Giuliano, Moavero-Milanesi Enzo, Pasquino Gianfranco, Reichlin Lucrezia, *The History of the European Union (Constructing Utopia)*, Oxford, Hart Publishing, 2018, p. 239–256
- *Viziune comună, acțiuni comune: o Europă mai puternică. O strategie globală pentru politica externă și de securitate a Uniunii Europene*, 2016
- Marc Weller, Denika Blacklock, Katherine Nobbs (Eds.), *The Protection of Minorities in the Wider Europe*, Palgrave Macmillan, 2008

Bibliografie minimală

- David J. Galbreath, Joanne McEvoy, *The European Minority Rights Regime: Towards a Theory of Regime Effectiveness*, Palgrave Macmillan, 2012
- Bernd Rechel (Ed.), *Minority Rights in Central and Eastern Europe*, London – New Yourk, Routlege, 2009
- Marc Weller, Denika Blacklock, Katherine Nobbs (Eds.), *The Protection of Minorities in the Wider Europe*, Palgrave Macmillan, 2008

Aplicații (Seminar / laborator / proiect)	Nr. ore	Forme de activitate	Observații
1. Aspecte introductive. Problematice. Bibliografia orientativă. Formele de activitate și de evaluare.	2	Conversație	
2. Minoritățile etnice și naționale în Europa postbelică: lumea democratică versus lumea comunistă	2	Dezbaterea. Analiza documentelor. Problematizarea. Activități individuale și în echipă	
3. Politica europeană de securitate - considerații generale	2	Dezbaterea. Proiectul. Studiul de caz	
4. Multiculturalism versus integraționism (Norvegia, Germania, Grecia, Lituania, Bulgaria etc.)	2	Dezbaterea. Proiectul. Problematizarea	
5. Sistemul de protecție european după căderea regimurilor comuniste: Recomandarea 1201 și Convenția-	2	Dezbaterea. Analiza documentelor.	

cadru pentru protecția minorităților naționale. Transpunerea în legislația și practica din România.		Problematizarea. Activități individuale și în echipă	
6. Evoluția post-Război Rece a normelor europene privitoare la drepturile minorităților: drepturile la cultură, participare și autonomie	2	Dezbaterea. Proiectul	
7. Chestiunea minorităților naționale în tratatele de bază (de bună vecinătate) între România și Ungaria (1996), România și Ucraina (1997) și în acordurile interguvernamentale (România-Iugoslavia/Serbia, 2002; România-Ungaria, 2003). Evoluții demografice și etno-culturale	2	Dezbaterea. Analiza documentelor. Problematizarea. Activități individuale și în echipă	
8. ONU, OSCE, Consiliul Europei și problematica minorităților etnice și naționale	2	Studiul de caz	
9. UE: politici și instrumente în sprijinul minorităților etno-lingvistice. Politici europene și naționale (Finlanda; Germania; Belgia)	2	Dezbaterea. Proiectul. Problematizarea	
10. Mișcări secesioniste, separatiste (autonomiste) și iredentiste în Europa secolului XXI (Spania, Italia, Belgia, România)	2	Dezbaterea. Proiectul. Problematizarea	
11. Minoritățile naționale în statele membre ale Grupului de la Visegrád. Politici de integrare, politici de asimilare, politici de preservare a identității etno-lingvistice	2	Dezbaterea. Proiectul. Problematizarea	
12. România și problematica minorităților etnice și naționale	2	Studiul de caz, asaltul de idei	
13. UE și managementul conflictelor etnice	2	Dezbaterea. Proiectul. Problematizarea. Studiul de caz	
14. Societatea civilizată (decentă). Declarația ONU (2007) privind drepturile popoarelor indigene.	2	Dezbaterea. Proiectul. Problematizarea	
<p>Bibliografie</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>A Secure Europe in a Better World. European Security Strategy</i>, Brussels, 2003 • Dia Anagnostou, Evangelia Psychogiopoulou (eds.), <i>The European Court of Human Rights and the Rights of Marginalised Individuals and Minorities in National Context</i>, Leiden – Boston, 2010 • Daniel Biro, <i>Relațiile internaționale contemporane. Teme centrale în politica mondială</i>, Iași: Polirom, 2013 • Barry Buzan, Ole Wæver, Jaap de Wilde, <i>Securitatea, un nou cadru de analiză</i>, Cluj-Napoca: CA Publishing, 2011 • Licia Cianetti, <i>The Quality of Divided Democracies Minority Inclusion, Exclusion, and Representation in the New Europe</i>, University of Michigan Press, 2019 • Anwen Elias, <i>Minority Nationalist Parties and European Integration: A Comparative Study</i>, London – New York, Routledge, 2008 • David J. Galbreath, Joanne McEvoy, <i>The European Minority Rights Regime: Towards a Theory of Regime Effectiveness</i>, Palgrave Macmillan, 2012 • Joshua Goldstein, Jon C. Pevehouse, <i>Relații internaționale</i>, Iași, Editura Polirom, 2008 • Ramazan Kiliç, <i>Alien citizens. The state and religious minorities in Turkey and France</i>, Cambridge University Press, 2020 • Ioana Leucea, <i>Constructivism și securitate umană</i>, București : Institutul European, 2013 • Heiko F. Marten, Michael Rießler, Janne Saarikivi, Reetta Toivanen (Eds.), <i>Cultural and Linguistic Minorities in the Russian Federation and the European Union: Comparative Studies on Equality and Diversity</i>, Springer International Publishing, 2015 • Nevena Nancheva, <i>Imagining Policies: European Integration and the European Minority Rights Regime</i>, „Journal of Contemporary European Studies”, 24, 2016, Issue 1, p. 132-148 • Panikos Panayi, <i>Outsiders. A History of European Minorities</i>, London – Rio Grande, Hambledon Press, 1999 • Camille C. O'Reilly (eds.), <i>Language, Ethnicity and the State: Volume 1: Minority Languages in the European Union</i>, Palgrave Macmillan, 2001 			

- Camille C. O'Reilly (eds.), *Language, Ethnicity and the State: Volume 2: Minority Languages in Eastern Europe Post-1989*, Palgrave Macmillan, 2001
- Bernd Rechel (Ed.), *Minority Rights in Central and Eastern Europe*, London – New Yourk, Routlege, 2009
- James Summers, *Kosovo: A Precedent? The Declaration of Independence, the Advisory Opinion and Implications for Statehood, Self-Determination and Minority Rights*, Leiden – Boston, 2011
- Marco Ventura, *Non-discrimination and Protection of Diversity and Minorities*, in Amato Giuliano, Moavero-Milanesi Enzo, Pasquino Gianfranco, Reichlin Lucrezia, *The History of the European Union (Constructing Utopia)*, Oxford, Hart Publishing, 2018, p. 239–256
- *Viziune comună, acțiuni comune: o Europă mai puternică. O strategie globală pentru politica externă și de securitate a Uniunii Europene*, 2016
- Marc Weller, Denika Blacklock, Katherine Nobbs (Eds.), *The Protection of Minorities in the Wider Europe*, Palgrave Macmillan, 2008

Bibliografie minimală

Joshua Goldstein, Jon C. Pevehouse, *Relații internaționale*, Iași, Editura Polirom, 2008
 Panikos Panayi, *Outsiders. A History of European Minorities*, London – Rio Grande, Hambledon Press, 1999
 Bernd Rechel (Ed.), *Minority Rights in Central and Eastern Europe*, London – New Yourk, Routlege, 2009
 James Summers, *Kosovo: A Precedent? The Declaration of Independence, the Advisory Opinion and Implications for Statehood, Self-Determination and Minority Rights*, Leiden – Boston, 2011
Viziune comună, acțiuni comune: o Europă mai puternică. O strategie globală pentru politica externă și de securitate a Uniunii Europene, 2016

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Conținutul cursului și seminarului contribuie la familiarizarea studenților cu principalele concepte, teorii, metode și direcții de dezvoltare privitoare la implicațiile problematicei minorităților etnice și naționale asupra securității europene.

10. Evaluare

Tip activitate	Criterii de evaluare	Metode de evaluare	Pondere din nota finală
Curs	Implicare în dezbateri. Prezența	Evaluare orală	50%
Seminar	Implicare în dezbateri. Proiecte	Evaluare orală	50%
Laborator			
Proiect			
Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none"> • Cunoașterea principalelor norme și abordări în domeniul protecției drepturilor minorităților • Cunoașterea conceptelor de bază utilizate în cadrul analizei securității europene 			

Data completării	Semnătura titularului de curs	Semnătura titularului de seminar
22.09.2022		

Data avizării în departament	Semnătura directorului de departament
26.09.2022	Lector univ. dr. Ioana-Andreea COZIANU

Data aprobării în Consiliul academic	Semnătura decanului
26.09.2022	Prof. univ. dr. Florin PINTESCU